

Versie 12 januari 2026

Samenvatting van het wetsvoorstel: Vrij en Veilig Onderwijs

Bron: Stichting School & veiligheid

De Wet Vrij en Veilig Onderwijs is een nieuw wetsvoorstel. Het heeft als doel de sociale veiligheid in het Nederlandse onderwijs nog verder te versterken. Het wetsvoorstel geldt voor het primair onderwijs (po), gespecialiseerd onderwijs (go) en voortgezet onderwijs (vo). De uitbreiding van de meld-, overleg- en aangifteplicht (MOA) geldt ook voor het mbo en hoger onderwijs. Op de nieuwe wet kun je je als school nu al voorbereiden.

Het wetsvoorstel

De Wet Vrij en Veilig Onderwijs bevat maatregelen die het veiligheidsbeleid moeten versterken. De vernieuwingen van de wet zijn gericht op goed zicht op de veiligheid, ondersteuning en begeleiding en evaluatie van het veiligheidsbeleid. Het ministerie OCW heeft een visual gemaakt: samen werken aan een veilige school: [Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs](#).

De belangrijkste vernieuwingen (bekijk deze link voor de actuele informatie <https://www.schoolenveiligheid.nl/thema/wet-vrij-en-veilig-onderwijs/>):

1. Goed zicht

1.1. Registratie en meldplicht van incidenten

Scholen registreren voortaan elk veiligheidsincident. Als een incident ernstige schade veroorzaakt, melden ze dit direct bij de inspectie. Denk hierbij aan ernstige sociale, psychische of fysieke schade voor een leerling, ouder of personeelslid. Het doel hiervan is dat scholen en de inspectie beter zicht hebben op de veiligheidssituatie. Op deze manier kunnen scholen de incidenten ook beter meenemen in de evaluatie van hun veiligheidsbeleid.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

- Registreert het schoolbestuur veiligheidsincidenten die plaatsvinden onder zijn verantwoordelijkheid. Het gaat dan om incidenten die onder schooltijd of gedurende een door de school georganiseerde activiteit plaatsvinden. Daarnaast registreert het schoolbestuur eveneens veiligheidsincidenten die ernstige gevolgen hebben voor de orde of veiligheid op school, ook wanneer deze niet onder zijn verantwoordelijkheid hebben plaatsgevonden.
- Het gaat in ieder geval om veiligheidsincidenten zoals: fysiek geweld met letsel, seksuele intimidatie of misbruik, stelselmatige discriminatie, bedreiging, grove pesteringen, diefstal en het bezit, gebruik of verhandelen van drugs of wapens.

- Het schoolbestuur mag in de registratie geen namen of persoonlijke gegevens van betrokkenen opnemen, maar de onderdelen van de registratie kunnen in onderlinge samenhang toch leiden tot gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon. De registratie kan dus toch persoonsgegevens bevatten, waaronder bijzondere persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard.

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen met:

- Tips en voorwaarden voor een succesvolle incidentenregistratie: [Incidentenregistratie op school – School en veiligheid](#) *

1.2. Uitbreiding meld-, overleg- en aangifteplicht seksueel grensoverschrijdend gedrag

De huidige meld-, overleg- en aangifteplicht (MOA) bij vermoedens van seksuele misdrijven wordt uitgebreid. Voortaan geldt de meld- en overlegplicht ook bij mogelijke seksuele intimidatie door iemand met een taak of functie richting een leerling of student. Daarnaast komt er een meld- en overlegplicht bij seksueel misbruik en seksuele intimidatie van meerderjarige leerlingen en studenten. Dit is vooral van belang voor het mbo en hoger onderwijs, waar die verplichting tot nu toe alleen geldt bij minderjarige studenten die slachtoffer zijn van seksueel misbruik door iemand met een taak binnen de school.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

- Meldt een personeelslid een vermoeden van seksueel misbruik of seksuele intimidatie door iemand met een taak of functie richting een leerling of student bij het schoolbestuur. Bij seksuele intimidatie gaat het bijvoorbeeld om seksueel getinte opmerkingen of berichtjes, seksueel gerichte gebaren of aanrakingen.
- Overlegt het schoolbestuur bij dergelijke signalen met de vertrouwensinspecteurs.

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen met:

- Voor de huidige meld-, overleg- en aangifteplicht (MOA) met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft Stichting School & Veiligheid de [folder 'Grenzen aan Gedrag'](#) ontwikkeld. *
- Voor het duiden van grensoverschrijdend gedrag tussen leerlingen bestaat ook al [het vlaggensysteem](#).
- Ten behoeve van de uitbreiding van de MOA in 2026 ontwikkelt Stichting School & Veiligheid in samenwerking met Movisie een checklist bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag van collega's.

1.3. Uitbreiding van de leerlingmonitor veiligheid op school

Samen met de nieuwe Wet Vrij en Veilig Onderwijs wordt ook de leerlingmonitor voor veiligheid op school uitgebreid. Dat staat niet in de wet zelf, maar wordt geregeld in een aanvullende maatregel van de overheid.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

- Wordt de leerlingmonitor uitgebreid met vragen over specifieke vormen van onveiligheid, zoals pesten.
- Moeten leerlingen in het basisonderwijs vanaf groep 6 en in het voortgezet onderwijs – als ze dat kunnen – meedoen aan de monitor.

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen met:

- Tips voor betrouwbare [jaarlijkse monitoring](#). *

* = Deze middelen kunnen nog aangepast worden zodra er meer bekend is over de nieuwe maatregelen in de Wet Vrij en Veilig Onderwijs.

2. Ondersteuning & begeleiding

2.1. Verplichte aanstelling van vertrouwenspersonen

Veel scholen hebben al een vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon speelt een cruciale rol in het creëren van een veilig schoolklimaat. Voor de onafhankelijkheid moet er, naast een interne vertrouwenspersoon, ook een externe vertrouwenspersoon worden aangesteld.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

- Zijn scholen verplicht om zowel een interne als een externe vertrouwenspersoon aan te stellen voor leerlingen, ouders en personeel. Scholen met minder dan 150 leerlingen hoeven alleen een externe vertrouwenspersoon aan te stellen.
- Moet het schoolbestuur ervoor zorgen dat de vertrouwenspersoon onafhankelijk, deskundig en zelfstandig zijn/haar werk kan doen. Vertrouwenspersonen hebben een geheimhoudingsplicht.
- Vertrouwenspersonen kunnen scholen gevraagd en ongevraagd advies geven over het veiligheidsbeleid. Jaarlijks brengen zij verslag uit van hun werkzaamheden.

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen met:

- Een leidraad voor besturen voor het inrichten van vertrouwenswerk op school [voor VO](#), [voor PO](#) en [voor MBO](#). *
- [Een e-learning](#) om de deskundigheid van vertrouwenspersonen te ondersteunen. *
- [Een handreiking](#) voor vertrouwenspersonen als naslagwerk. *
- Ondersteuning in de vorm van ruggenspraak door de deskundigen bij ons [Adviespunt](#).

2.2. Interne klachtenregeling

De Wet Vrij en Veilig Onderwijs verplicht scholen om een klachtenregeling te hebben met informatie over hoe er op school met klachten wordt omgegaan.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

- Moeten scholen een klachtenregeling hebben waarin informatie staat over:
 - hoe onderwijspersoneel, leerlingen en ouders een klacht kunnen indienen.
 - hoe de school klachten behandelt.
 - de termijn waarbinnen de school over een klacht beslist.
- Klachten kunnen gaan over gedragingen of beslissingen van de school of van een personeelslid.

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen met:

- Bijvoorbeeld deze [Eerste Hulp Bij Klachten-kaart](#).*
- Of meer informatie over [bemiddeling bij klachten](#).*

2.3. Landelijke klachtencommissies

De Wet Vrij en Veilig Onderwijs verplicht scholen om zich aan te sluiten bij een landelijke klachtencommissie.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

- Scholen moeten zich aansluiten bij een landelijke klachtencommissie. Landelijke klachtencommissies worden aangewezen door het ministerie van OCW.
- Geeft de landelijke klachtencommissie de klager gelijk, dan moet de school het oordeel en de adviezen overnemen – behalve als er een goede reden is om dat niet te doen.
- De school moet de klager en de landelijke klachtencommissie informeren over het opvolgen van het oordeel.

* = Deze middelen kunnen nog aangepast worden zodra er meer bekend is over de nieuwe maatregelen in de Wet Vrij en Veilig Onderwijs.

3. Evaluatie

3.1. Sociale veiligheid als structureel beleid

Scholen maken van veiligheid een vaste taak binnen hun organisatie. Ze stellen een duidelijk veiligheidsbeleid op waarin staat hoe ze zorgen voor een veilige omgeving voor leerlingen en personeel. Elk jaar evalueren ze dit beleid. Zo wordt op tijd bijgestuurd als er iets niet goed werkt of als er nieuwe risico's zijn.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

Is het schoolbestuur verplicht om het veiligheidsbeleid jaarlijks te evalueren aan de hand van verschillende bronnen, waaronder in ieder geval:

- De monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen.
- De veiligheidsbeleving van het personeel
- De registratie van veiligheidsincidenten.
- De adviezen en het jaarlijks verslag van de vertrouwenspersonen.

Deze evaluatie moet gedeeld worden met de medezeggenschapsraad.

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen met:

- [Het Digitaal Veiligheidsplan](#) als beleidsinstrument voor het inrichten en levend houden van het sociaal veiligheidsbeleid. *

3.2. Veiligheidscoördinator

Het is belangrijk dat er iemand verantwoordelijk is voor het veiligheidsbeleid. Scholen moeten een personeelslid aanstellen als coördinator van het veiligheidsbeleid. Deze neemt ook de taken van de eerder verplichte coördinator van het pestbeleid op zich. Daarmee wordt de rol van de coördinator voor het anti-pestbeleid uitgebreid naar het bredere veiligheidsbeleid. Het anti-pestbeleid blijft daarin een belangrijk en vast onderdeel.

Met ingang van de Wet Vrij en Veilig Onderwijs:

- Moeten scholen een coördinator van het veiligheidsbeleid aanwijzen.

* = Deze middelen kunnen nog aangepast worden zodra er meer bekend is over de nieuwe maatregelen in de Wet Vrij en Veilig Onderwijs.